

Українське книговидання і книгорозповсюдження потребують державної підтримки

15 травня у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання на тему: "Проблеми розвитку українського книговидавництва, книгорозповсюдження та перспективи підтримки книгочитання в Україні".

Відкриваючи слухання, Голова Верховної Ради України В. Рибак, зокрема, зазначив, що українці катастрофічно швидко втрачають книжки і навіть вражають статистику цих втрат: "У 1990 році Україна видала понад 7 тисяч назв нових книжок сумарним накладом 177 мільйонів примірників, тобто 3,5 примірника на кожного мешканця. Вже починаючи з 1994 року, виробництво книжок в Україні зменшилося до рівня однієї книжки в рік на одного мешканця. В Іспанії видається 7,8 книги на душу населення в рік; в Італії — 4,4; у Російській Федерації — 4,5; у Республіці Білорусь — 4,1".

Головуючий зазначив також, що саме книга є джерелом доступу до світових культурних надбань, чинником розвитку особистості, її морального світосприйняття та професійного зростання. За його словами, книга є незамінним елементом інформаційного простору країни, а видавничим галузь — одним із ключових векторів гуманітарної політики держави.

На думку В. Рибак, оскільки книга виконує найважливішу роль в інтелектуальному та моральному зростанні людської особистості, то зниження читацької культури в Україні є справжньою загрозою для інтелектуального, а разом із тим і соціального та економічного розвитку держави та її громадян.

Із доповіддю виступив Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України О. Курдінович, із співповідями — Голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності В. Кириленко та Голова підкомітету з питань книговидання, книгорозповсюдження та відзначення пам'ятних дат Комітету з питань культури і духовності В. Яворівський.

Найважливішими факторами, що обумовлюють формування перспективної моделі книговидання, зазначив доповідач, залишаються: демократизація суспільства, розвиток ринкових відносин, посилення значимості книги в усіх сферах життєдіяльності людини, формування інформаційного суспільства тощо. Він відзначив, що забезпечення ефективної реалізації державної політики — це прямий обов'язок держави, і ця політика має бути гнучкою й мобільною, потрібне її фінансове, нормативно-правове й науково-методичне забезпечення. О. Курдінович також наголосив, що розроблення й обґрунтування пріоритетів в усіх напрямках державної політики, створення системи взаємозв'язку і механізму взаємодії суб'єктів книжкової справи, міждержавного та міжнародного її аспектів — усе це має бути предметом постійної уваги держави.

В обговоренні питання взяли участь народні депутати: Г. Герман (Партія регіонів), Л. Гриневич, М. Томенко, М. Бурбак (ВО "Батьківщина"), М. Матіос ("УДАР Віталія Кличка"), О. Левченко (Комуністична партія), Л. Мартинюк (ВО "Свобода"), О. Доній (позафракційний), а також президент громадської організації "Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів" О. Афонін, Генеральний секретар Міжнародної асоціації видавців Й. Баммель, письменник, громадський діяч В. Капранов, президент Української бібліотечної асоціації І. Шевченко, літературний оглядач І. Славінська, президент Громадської організації "Форум видавців" О. Коваль, головний редактор ТОВ "Видавництво Старого

Лева" М. Савка, директор ТОВ "Видавничий центр "Академія" В. Теремко, адвокат ТОВ "Книгарня "Сяйво" О. Король.

Учасники парламентських слухань, обговорюючи стан і тенденції розвитку українського книговидання і книгорозповсюдження, звернули увагу на необхідність здійснення державою низки комплексних системних заходів для невідкладного вирішення існуючих проблем. Виступаючи відзначили, що недостатня увага держави до книги як стратегічного інструменту формування особистості, громадянина, нації, стала однією з причин інтелектуальної та культурної деградації українського суспільства.

Констатувавши, серед іншого, факт відсутності з боку держави тематичного, економічного і фінансового моніторингу стану книжкового ринку України з метою визначення існуючих тенденцій його розвитку, учасники парламентських слухань наголосили на дискримінованому становищі книги українською мовою в асортименті та обсягах продукції більшості книгарень та свідомому витісненні іноземними власниками книготорговельних мереж української книги з книготорговельного обігу, а отже, і з процесу читання загалом.

Виступаючи звернули увагу на: неякісну законодавчу базу, зокрема щодо оренди видавництвами, бібліотеками приміщень у будівлях, що належать до державної чи комунальної власності; згорання інвестицій у видавничу галузь та унеможливлення кредитування видавничих проєктів, що спричиняє обмеження фінансового потенціалу галузі лише власними обіговими коштами суб'єктів видавничої справи, які працюють на книжковому ринку України; недостатнє бюджетне фінансування бібліотек для поповнення їхніх фондів вітчизняною літературою.

На парламентських слуханнях наголошувалось, що для подолання самоізоляції українського книговидання у системі світових інформаційних потоків, повернення книзі та читанню притаманної їм ролі найвпливовіших чинників формування кращих якостей людської особистості необхідно визначити книговидавничу галузь України національним стратегічним пріоритетом.

Учасники слухань рекомендували Верховній Раді схвалити проєкт Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав" (реєстр. № 0902), який передбачає вдосконалення механізмів боротьби з незаконним використанням літературних та інших творів, а також об'єктів суміжних прав (зокрема аудіокниг) у цифровому середовищі.

Підбиваючи підсумки обговорення, Перший заступник Голови Верховної Ради України І. Калетнік зазначив, зокрема, що "сьогодні важко не тільки українській книзі, а й книговидавничій галузі загалом у будь-якій країні: все більше громадян віддають перевагу електронним засобам читання". За його словами, ця ситуація прямо впливає на показники розвитку галузі книговидавництва. Активна державна підтримка вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження має забезпечити підвищення попиту на книжкову продукцію та перетворення його на прибутковий бізнес. Це працюватиме на розбудову держави, зміцнення духовних цінностей суспільства.

За матеріалами сайтімі
<http://www.kmu.gov.ua>, <http://rada.gov.ua>